

**ВЪТРЕШНА СИСТЕМА ЗА ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ
НА ЗБУТ В ОТРАСЪЛ "СТРОИТЕЛСТВО" В Т.Ч. БРАНШ
"ПЪТНО СТРОИТЕЛСТВО" - УЧРЕДЯВАНЕ НА КУТ**

**НОРМАТИВНА БАЗА:
Закон за здравословни и безопасни
условия на труд**

НАРЕДБА

№ 4 от 3.11.1998 год.

ГЛАВНА ЦЕЛ СЪЗДАВЕ НА ИНТЕГРИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ С ОСНОВАНИЕ ISO 9001, 14001, OHSAS 18001

I. Изработване на процедури :

1. Методи за идентифициране на опасностите, свързани със ЗБУТ и предпазване на работещите от тях.
2. Система за разграничаване на общите от специфичните опасности на работните места в отрасъл "Строителство".
3. Разработване на програма по проблемните въпроси, касаещи опасностите и защита на работещите .

СЪДЪРЖАНИЕ НА ПРОГРАМАТА - ЕЛЕМЕНТИ

1 ръководната роля на работодателя или негов представител;

2. Създаване на Интегрирана система за организиране на здравословните и безопасни условия на труд с правно основание ISO 9001г. ISO 14001 г OHSAS 18001 г 18002 г.

- място на длъжностните лица по “БЗР” и “СТМ”;
- мястото и ролята на КУТ(ГУТ);
- участието на работниците включително и чл. 7а от КТ
- ресурсно обезпечаване;
- безопасност на изпълнителя(подизпълнителя) – обвързано със Споразумения по чл.18 от ЗЗБУТ;
- анализ на работните места – проверки;
- разследване на допуснати трудови злополуки;

СЪДЪРЖАНИЕ НА ПРОГРАМАТА - ЕЛЕМЕНТИ

- анализ на данни от травматизма, професионалните заболявания и аварии;
- управление на риска;
- готовност при аварии и оказване на първа помощ;
- ползване на ЛПС;
- провеждане на изискуемите обучения по безопасност и здраве при работа.

Постигането на целта с изготвянето на програмата

- 1. Определяне на минималните изисквания, които да осигурят здравословни и безопасни условия на труд в строителството.**
- 2. Еднозначно формулиране правата и задълженията на всички участниците в строителството.**
- 3. Определяне на минимален обхват на ПБЗ, с който се осигурява безопасността за всички етапи на строителството.**
- 4. Определяне на общи изисквания за безопасност към строителната площадка, строителните машини и устройства.**
- 5. Посочване на някои специфични изисквания за осигуряване на безопасност и здраве при изпълнение на видове строителни и монтажни работи (СМР).**

ИЗГРАЖДАНЕ НА КОМИТЕТИТЕ И ГРУПИТЕ ПО УСЛОВИЕ НА ТРУД ВЪВ ФИРМИТЕ И ПРЕДПРИЯТИЯТА ОТ ОТРАСЪЛ “СТРОИТЕЛСТВО”

НОРМАТИВНА БАЗА

- чл. 27-30 и 32 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд (ЗЗБУТ)
- Наредба № 4 от 3 ноември 1998 г. за обучението на представителите в комитетите и групите по условия на труд в предприятията

ПРОЦЕДУРА ПО ИЗГРАЖДАНЕ И ЗАДЪЛЖЕНИЕ НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА КУТ:

1. Равен брой на работниците и служителите и представители на работодателя. Състава се определя от ръководството на фирмата/предприятието, но не повече от 10 броя.
2. Председател работодателя или друго предложено от него лице с висше техническо образование - строителен инженер.
3. Зам.председател представител на работниците и служителите с познания в дейността на строителството, познаващ нормите по ЗБУТ на европейските стандарти и българското законодателство.

РАЗРАБОТВАНЕ ПРАВИЛНИК ЗА РАБОТА НА КУТ В ОТРАСЪЛ "СТРОИТЕЛСТВО"

Чл.1. Комитетът по условия на труд е постоянен, обществен и колективен орган за осъществяване принципа на социалното партньорство в дейността по осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд (**ЗБУТ**) в съответната фирма или предприятие.

Чл.2. На основание Закона за здравословни и безопасни условия на труд (**ЗЗБУТ**) от чл.27 до чл.31 и Наредба №4 от 1998 година : във фирма/предприятие е учреден комитет по условия на труд (**КУТ**) със **Заповед №.....20.....** г на директора фирмата/предприятието.

Чл.3 (1). КУТ е изграден от равен брой представители на работодателя, определени от него със заповед, в т.ч. длъжностното лице по **БЗР по чл.24 от ЗЗБУТ**, както и равен брой представители на работниците и служителите избрани на общо събрание на колектива по чл.6 от КТ.

РАЗРАБОТВАНЕ ПРАВИЛНИК ЗА РАБОТА НА КУТ В ОТРАСЪЛ "СТРОИТЕЛСТВО"

При необходимост в работата на КУТ се поканва и лекаря от службата по трудова медицина **(СТМ)**.

(2). Мандатът на представители на работниците и служителите в КУТ е на основание и по реда на чл.6 от КТ.

Чл.4.(1) КУТ се ръководи от председател и зам.председател.

(2). Председател на КУТ е работодателя или друго от него определено лице с висше техническо образование , а зам. председател е председателя на СО към КНСБ

(3). Длъжностното лице по "БЗР" по чл.24 от ЗЗБУТ изпълнява функцията на секретар, водещ протоколите от заседанията, съхраняваща документацията на КУТ и изготвяща годишните отчети на основание приложение 3 към чл. 17, т. 1 от наредбата.

Чл.5. Комитетът работи по приета инвестиционна годишна програма с фиксирани срокове и отговорни длъжностни лица за изпълнението ѝ.

РАЗРАБОТВАНЕ ПРАВИЛНИК ЗА РАБОТА НА КУТ В ОТРАСЪЛ "СТРОИТЕЛСТВО"

Чл.6. Провежда своите заседания на всеки 3 месеца по предварително изготвен дневен ред, който, както и материалите за заседанието се раздават предварително на членовете на КУТ най-малко 7 дни преди заседанието.

Чл.7 (1). За обсъждане на внезапно възникнали въпроси, по искане на работодателя и на всеки един от членовете, КУТ може да бъде свикан на извънредно заседание.

(2). При необходимост от провеждане на извънредно заседание свикано от член на КУТ, същият съгласува с председателя на комитета и с останалите членове за фиксиране дата на заседанието, като поема задължението да раздаде писмените материали за дневния ред и по предлаганите за разглеждане въпроси най-малко 5 дни преди извънредното заседание на всеки член.

Чл. 8. Заседанието на КУТ се провежда когато на него присъстват минимум 51 % от членовете и са по равен брой представители от двете страни.

РАЗРАБОТВАНЕ ПРАВИЛНИК ЗА РАБОТА НА КУТ В ОТРАСЪЛ "СТРОИТЕЛСТВО"

Чл. 9. Участник, който е възпрепятстван да участва в заседанието на комитета, може предварително да изрази становището си по обсъжданите въпроси в писмен вид, представяйки го на председателя на Комитета 3 дни преди заседанието.

Чл. 10. На заседанието на КУТ при необходимост могат да бъдат канени и външни експерти по разглежданите въпроси.

Чл. 11. (1). Заседанията на КУТ се водят от председателя, а в негово отсъствие от зам. председателя.

(2). При отсъствието и на двамата заседанието се води от посочен от председателя заместник .

Чл. 12. Комитетът приема решенията си с общо съгласие на всички присъстващи на заседанието членове.

Чл. 13. (1). На всяко заседание се води протокол с решения за предложени на работодателя мерки по подобряване на условията на труд, който се подписва от всички представители. Решенията влизат в изпълнение ако работодателя отдаде заповед за изпълнение.

РАЗРАБОТВАНЕ ПРАВИЛНИК ЗА РАБОТА НА КУТ В ОТРАСЪЛ "СТРОИТЕЛСТВО"

(2). Протоколите от заседанията на КУТ се водят от секретаря на КУТ/длъжностното лице по «БЗР»/.

Чл. 15. Финансовото осигуряване на работата на КУТ е за сметка на работодателя.

Чл. 16. Архивите на КУТ се съхраняват от секретаря (длъжностното лице по «БЗР») за целия мандат и се представят при поискване от контролен орган.

Чл. 17. (1). Обучението на представителите в комитетите по условия на труд се извършва съгласно разпорежданията на чл.13 от Наредба №4/1998 г. То е: първоначално и ежегодно и се провежда по програми, ред и изисквания определени съгласно Наредбата на МТСП и МЗ, одобрени от работодателите на фирмите и предприятията с дейност в пътният бранш .Първоначалното обучение се провежда с обща продължителност не по-малка от 30 учебни часа и ежегодно в размер на 6 учебни часа.

РАЗРАБОТВАНЕ ПРАВИЛНИК ЗА РАБОТА НА КУТ В ОТРАСЪЛ "СТРОИТЕЛСТВО"

(2). Представителите на работниците и служителите в КУТ имат право :
На достъп до наличната информация относно условията на труд, анализите на трудовия травматизъм и хигиената на труда (професионалната заболяемост), констатациите и предписанията на контролните органи;

Да изискват от работодателя да предприема необходимите мерки и да правят предложения за отстраняване на опасностите или за временно ограничаване на риска за здравето и безопасността;

Да се обръщат към контролните органи, ако преценят, че взетите мерки от работодателя са не достатъчни за гарантиране здравето и безопасността на работещите в отрасъл «Строителство»

Да участват в проверки, извършвани от контролните органи.

Чл.18. Представителите на работниците и служителите в КУТ не могат да бъдат поставяни в неблагоприятно положение за действията им при осигуряване на ЗБУТ в фирмите и предприятията от отрасъла.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ ПРИ ОБУЧЕНИЯ НА ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ В КУТ/ГУТ

- **КОМИТЕТИТЕ И ГРУПИТЕ ПО УСЛОВИЯ НА ТРУД ВЪВ ФИРМИТЕ ВКЛЮЧВАТ ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА РАБОТОДАТЕЛЯ И НА РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖИТЕЛИТЕ;**
- **ОБУЧЕНИЕТО НА ТЕЗИ ЛИЦА ЦЕЛИ ТЕ ДА ПРИДОБИЯТ ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И НАВИЦИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА ИМ, ОПРЕДЕЛЕНИ ОТ ЗАКОНА ЗА ЗДРАВΟΣЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД;**
- **ОБУЧЕНИЕТО НА ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ Е ПЪРВОНАЧАЛНО И ЕЖЕГОДНО;**

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

- **ОБУЧЕНИЕТО СЕ ПРОВЕЖДА В РАМКИТЕ НА РАБОТНОТО ВРЕМЕ, КАТО ТОВА НЕ СЕ ОТРАЗЯВА НА ТРУДОВОТО ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ НА ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ;**
- **РАБОТОДАТЕЛЯТ ОСИГУРЯВА ВСИЧКИ НЕОБХОДИМИ РАЗХОДИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕТО;**
- **РАБОТОДАТЕЛЯТ СЪС ЗАПОВЕД ОПРЕДЕЛЯ ПОИМЕННО ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ, КОИТО ЩЕ БЪДАТ ОБУЧАВАНИ, ПЕРИОДА И НАЧИНА НА ОБУЧЕНИЕТО.**

ПЪРВОНАЧАЛНО ОБУЧЕНИЕ

- **ПРОВЕЖДА СЕ В ЕДНОМЕСЕЧЕН СРОК СЛЕД ИЗБИРАНЕТО НА ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ;**
- **ОБУЧЕНИЕТО СЕ ИЗВЪРШВА НА ГРУПИ С ЧИСЛЕНОСТ НЕ ПО-ГОЛЯМА ОТ 20 ЧОВЕКА;**
- **ПЪРВОНАЧАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ Е С ХОРАРИУМ НЕ ПО-МАЛКО ОТ 30 УЧЕБНИ ЧАСА;**
- **В УЧЕБНИТЕ ПРОГРАМИ ТРЯБВА ДА СЕ ПРЕДВИДИ ДО ЕДНА ЧЕТВЪРТ ОТ ХОРАРИУМА ЗА ИНДИВИДУАЛНО ИЛИ ГРУПОВО РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРАКТИЧЕСКА ЗАДАЧА;**
- **ОБУЧЕНИЕТО ЗАВЪРШВА СЪС СЕМИНАРНО ЗАНЯТИЕ ЗА ОБСЪЖДАНЕ НА ЗАДАЧАТА;**
- **ПРОВЕЖДАНЕ НА ИЗПИТ ВЪВ ВИД НА ТЕСТ.**

СЪДЪРЖАНИЕ НА ПЪРВОНАЧАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ

**УЧЕБНИТЕ ПРОГРАМИ ЗАДЪЛЖИТЕЛНО СЪДЪРЖАТ
СЛЕДНИТЕ ТЕМИ:**

- **ДЪРЖАВНА ПОЛИТИКА, НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ И УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТТА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗДРАВΟΣЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД;**
- **ПОЛИТИКА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТТА ПО ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ И ЗДРАВΟΣЛОВНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД ВЪВ ФИРМАТА;**
- **ПРАВА, ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ОТГОВОРНОСТИ НА УЧАСТНИЦИТЕ В ТРУДОВИЯ ПРОЦЕС, СВЪРЗАНИ С ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСЕН ТРУД;**

ПЪРВОНАЧАЛНО ОБУЧЕНИЕ

- **ВРЕДНИ ФАКТОРИ ЗА ЗДРАВЕТО И БЕЗОПАСНОСТТА НА УЧАСТНИЦИТЕ В ТРУДОВИЯ ПРОЦЕС – ВИДОВЕ, ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ЗДРАВЕТО И РАБОТОСПОСОБНОСТТА, ПРЕВАНТИВНИ МЕРКИ ЗА ЗАЩИТА;**
- **МЕТОДИ ЗА ОЦЕНКА И АНАЛИЗ НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ РИСКОВЕ И УСЛОВИЯТА НА ТРУД, ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ;**
- **ТРУДОВ ТРАВМАТИЗЪМ, ПРОФЕСИОНАЛНА ЗАБОЛЕВАЕМОСТ И СВЪРЗАНИ С ТРУДА ЗАБОЛЯВАНИЯ, ПОСЛЕДИЦИ ОТ ТЯХ;**

ПЪРВОНАЧАЛНО ОБУЧЕНИЕ

- **ОСНОВНИ ЗАДАЧИ НА КОМИТЕТИТЕ И ГРУПИТЕ ПО УСЛОВИЯ НА ТРУД, ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ В ТЯХ;**
- **ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПОДБОР, ОБУЧЕНИЕ, КВАЛИФИКАЦИЯ, ИНСТРУКТАЖ И ИНФОРМИРАНост НА РАБОТЕЩИТЕ В ОБЛАСТТА НА БЕЗОПАСНОСТТА ПРИ РАБОТА;**
- **СПЕЦИАЛНА ЗАКРИЛА НА НЯКОИ КАТЕГОРИИ РАБОТНИЦИ;**
- **ОРГАНИЗАЦИЯ НА КОНТРОЛНАТА ДЕЙНОСТ, РЕД И НАЧИН ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА КОНТРОЛА.**

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ СЪДЪРЖАНИЕТО НА ОТДЕЛНИТЕ ТЕМИ

- **ДА СА СЪОБРАЗЕНИ С КОНКРЕТНАТА ДЕЙНОСТ И УСЛОВИЯ НА ТРУД ВЪВ ФИРМАТА;**
- **ДА СЕ ПРЕДВИДИ НЕ ПО-МАЛКО ПО ЕДИН УЧЕБЕН ЧАС ЗА ВСЯКА ТЕМА, КАТО СЕ ИЗПОЛЗВАТ ПРАКТИЧЕСКИ ПРИМЕРИ;**
- **ОБУЧЕНИЕТО ДА СЕ НАСОЧИ КЪМ РАЗВИТИЕ ВЪЗМОЖНОСТИТЕ НА ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ ЗА АНАЛИЗ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА НА ДЕЙНОСТТА, СЪСТОЯНИЕТО НА УСЛОВИЯТА НА ТРУД И НАЛИЧИЕТО НА ПРОФЕСИОНАЛНИ РИСКОВЕ С ОГЛЕД ПРЕДЛАГАНЕТО НА ПРЕВАНТИВНИ МЕРКИ.**

ПЪРВОНАЧАЛНО ОБУЧЕНИЕ

- **НА ЗАВЪРШИЛИТЕ ПЪРВОНАЧАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ СЕ ИЗДАВА УДОСТОВЕРЕНИЕ ПО ОБРАЗЕЦ, КОЕТО СЕ СЪХРАНЯВА ОТ РАБОТОДАТЕЛЯ ДО КРАЯ НА МАНДАТА НА ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ.**

ЕЖЕГОДНО ОБУЧЕНИЕ

- **ЕЖЕГОДНОТО ОБУЧЕНИЕ НА ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ Е С ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НЕ ПО-МАЛКО ОТ 6 УЧЕБНИ ЧАСА;**
- **ИМА СЛЕДНИТЕ ЗАДАЧИ:**
 - **ДА ОПРЕСНИ ЗНАНИЯТА ИМ;**
 - **ПОВИШАВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА РАБОТАТА И РАЗВИТИЕ НА ЛИЧНИТЕ ИМ УМЕНИЯ;**
 - **ЗАПОЗНАВАНЕ С ПРОМЕНИ НА НОРМАТИВ-НИТЕ АКТОВЕ В ОБЛАСТТА НА ЗДРАВОСЛОВНИТЕ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД;**

ЕЖЕГОДНО ОБУЧЕНИЕ

- **УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ФОРМИТЕ ЗА РАБОТА, СВЪРЗАНИ С ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ДЕЙ-НОСТТА ИМ;**
- **ЕЖЕГОДНОТО ОБУЧЕНИЕ СЕ ОФОРМЯ С ПРОТОКОЛ, В КОЙТО СЕ ВПИСВАТ УЧАСТВАЩИТЕ ПРЕДСТАВИТЕЛИ, ЛЕКТОРИТЕ И ТЕМИТЕ, ПО КОИТО Е ПРОВЕДЕНО ОБУЧЕНИЕТО.**

ИЗИСКВАНИЯ ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕТО

- **ОБУЧЕНИЕТО СЕ ПРОВЕЖДА ОТ ЛИЦА ПРИТЕЖАВАЩИ ПРОФЕСИОНАЛНИ ПОЗНАНИЯ И ОПИТ В ОБЛАСТТА НА ЗДРАВΟΣЛОВНИТЕ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД;**
- **ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕТО Е НЕОБХОДИМО:**
 - **ДА СЕ РАЗРАБОТЯТ УЧЕБНИ ПРОГРАМИ;**
 - **ДА СЕ ОСИГУРЯТ ПОДХОДЯЩИ ЛЕКТОРИ;**
 - **ДА СЕ ОСИГУРЯТ НЕОБХОДИМИТЕ УЧЕБНО-ТЕХНИЧЕСКИ СРЕДСТВА, УЧЕБНИ МАТЕРИАЛИ И ПОСОБИЯ;**

ОБУЧЕНИЕТО НА ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ В КУТ В ОТРАСЪЛ
"СТРОИТЕЛСТВО" СЕ ПРОВЕЖДА СЪГЛАСНО
РАЗПОРЕЖДАНИЯТА НА ЧЛ.8 ОТ НАРЕДБА РД-07-2/2009Г

ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕТО В ОТРАСЪЛ “СТРОИТЕЛСТВО”-ОСНОВАНИЕ НАРЕДБА РД-07-2/2009 Г

1. Работодателите при спазване изискванията на наредбата;
 2. юридически или физически лица, регистрирани по Търговския закон, по Закона за кооперациите или по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, в чийто предмет на дейност е посочено обучение;
 3. висши училища, професионални училища, гимназии или колежи, и центрове за професионално обучение;
- 2) Обучението по безопасност и здраве при работа се провежда от лица с образователно-квалификационна степен не по-ниска от "бакалавър" съгласно Закона за висшето образование, притежаващи професионални познания и опит

ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕТО В ОТРАСЪЛ “СТРОИТЕЛСТВО”

4. Организацията, провела обучението представя в срок до 31 януари отчет в Областната дирекция по труда и съхраняват документацията по обучението 5 години.